

Nro. 30.

A' FELS. R. CSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Éölt Bétsben Kedden Aprilisnek 15-ik napján,
1800-ik éfstendőben.*

Magyar Ország.

Budáról: — „Az itt lévő Királyi Kastélyban a' Palatinusné ő Császári Nagy Hertzegsége számára építettett ujj Orosz Udvari Kápolna, a' folyó Aprilisnek 6-dikán esett Vasárnapon, a' Sz. András és Sz. Anna Rittere Fő Pap és ő Cs. Nagy Hertzegségének Gyontató Attya Fő Tiszt. Zomborfszky Ur által, minden ide tartozó ceremoniákkal egész tsendességben szenteltetett-fel; a' mely sz. ceremoniakonn a' Bétsben lévő Orosz Császári Követ Kalitsef Ur ő Ex.jának felesége is, a' ki Bétsből éppen ezen naponn érkezett volt a' Nagy

és Fő Császári Hertzegné' tiszteletére ide, jelen volt.

Béts.

Az Erdélyi F. Udvari Cancelláriánál szolgált Titt. *Kátfoni Dienes* Úr, ugyan ezen Cancelláriánál Concipitává neveztetett — Titt. *Kovári* Úr pedig, a' ki eddig ugyan itt Bétsben az Udv. Kamaránál szolgált, az Erdélyben lévő Thesaurariátushoz hasonló - képpen Concipitává rendeltetett.

Felséges Urunk a' maga önnön kegyességétől indittatván, kilentz ezer Forintokat méltoztatott az 1798-ban történt égés' által meg - károsított Kolosvári közönségnek, a' ki - oltság végett rendelni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nagy Britannia.

Folytatása a' közelébbi Kurirban félbe szakadt *Pitt*' beszédének:

„Talán magának is hasznára volna, ha a' velünk köttetendő békefféget meg tartaná? Epenem, a' békeffég nem volna néki boldogságára, leg alább nem lenne az annak a' békeffégnek meg tartása. Hogy izövetségeseinktől minket el tántorithasson, hogy az Orosz Birodalom' hatalmát meg erőtlennitse, hogy mindent el áltathasson, 's az alatt ujjabb erőt gyűjtsön magának, ide tételoz ő békefféggel való meg kínálással, hanem mi töllünk azt kívánnyá köteleffégünk, hogy egélfz erönkel meg akadályoztassuk az ő szándékát. Jövevény lévén ő a' Francia földön, és a' Frantziáknak szivekben, egyedül a' háború teheti ötet jelenvaló méltóságában allandóvá. Mint külföldi, dezertor, ufurpator, egyaránt gyűlölséges lévén a' Republikánusok és Rojalisták előtt, a' ma-

ga szerentséjére apellál, tudniillik, a' maga katonáira és fegyverére. Meg nem emésztheti magában, hogy vitézi ditsőffégét el vesztette: vissza akarja azon borostyán koszorukat magának szerzeni, a' mellyeket *Abukirnál* a' Brittusok, homlokáról le téptek. — Minden uralkodás nemei közt legbizonytalanabb a' katona despotismus. — Mindazáltal nem azt akarom evvel mondani, mintha semmi esetben nem kellene békefféges alkuba bortsátkozni *Bonapartéval*. Hogyha kedvezőbb tetteit fogjuk tapasztalni; hogyha igasságosabb principiumok fognak Fr. Országban uralkodni, avagy ha valamiképen a' hadi szerentse frigyeseinknek kedvező lenni nem találna, igirem magam és Collegáim nevekben, hogy mi a' környülállásokhoz képeff fogjuk a' Királyt tanátsolni. Annyira kiürült Fr. Ország, hogy egyedül a' revolutionalis tyrannismusnak kinzó eszközei által lehet ott valamit ki fatsarni, és valameddig ez a' tyrannismus tart, addig lehetetlen velek békefféget kötni, 's velek szabadosan kereskedni. Tehát mint békefféges szerető ember, egy olly alkotmányt fogok vittatni, a' melly által bátorságos és állandó békefféget szerezzhetünk magunknak. Mennél tovább tart a' háború, annál jobban ki meritődnek Fr. Ország segítségének kútfejei, annál közelebb vezetnek bennünket a' ditsőfféges és állandó békeffégeshez; egy olly békeffégeshez, a' minémüt minden okos embernek kívánni és eszközteni igyekezni szükség.

Még a' következő szavait se mellözhetjük el *Pitt* Ministernek: „Mi indította a' Frantzia Directoriumot arra, hogy olly szörnyü játékot jádjon *Helvétziában*? Mi által lehetne ezen gonofznál gonofzabb tselekedetet meg igazítani. Minden Európai nemzetek szerették és tisztelték Helvétziát, mindenkor hiv frigyese volt az Frantzia Országnaak, egyik hadakozó részt sem lértet-

te a' meg, egy olly áldott Kanahán volt az, a' mellyben minden nemzetbeli szerentsétlen emberek menedék helyet találtak magoknak. — Most pedig mindenféle inségnek tárgyává lön, utólsó tsepp véréig ki pufztitott; olly nyomorúlt mint maga Francia Ország, mellytől az egész világ irtózik, és retteg.“

Midön az Oroszok felől tudakozódna az anti imperialis rész Pitt ministertől, így felelt: „Hogyha, *ugymond*, az Auszriai és Orosz seregek együtt nem dolgoznak is a' jövő Campaniában az ellenség ellen, még sem következik, hogy az Oroszok Angliával együtt nem tartanak. A' midön a' Fr. Kormányzék kente en leszen számos armádákat a' maga határjainak védelmezésére küldeni, nem leheté akkor tengeri oldalán valamit kezdeni, és hadi erejét másutt meg erőltetni? Hogyha egyesült erővei fognak az Orosz és Britus seregek a' Francia partok ellen dolgozni, kéntelenek lesznek a' Francia, Olasz Országgi és Rénusi armádiájoknak egy nagy részét oda fordítani; következésképen ez által is segíteni fogják az Orosz seregek az Auszriai armádiát.

Fox is belzéllett ezen alkalmatossággal még egyszer, de sokkal nagyobb mérséklettséggel, mint mászszor: — Ha, *ugymond*, a' mi Minisiterjeink a' hadakozást mind addig folytatni akarnák, a' mig az a' valami, a' mit ők gyűlöses értelemben vétetve, katonai Országilagformának neveznek, fel-fordulánd: szükséges lenne meg-gondolni, hogy az *Augustus* Császár' katonai Orzaglása'-formája, a' mely eleintén egy törvénytelenül magáévá tett (*usurpált*) hatalom volt, az után még 7 vagy 8 száz esztendőig tartotta-fenn magát. Szomorú dolog, hogy ezen Alsó Házban már gyakóttá olyan személyes *character* bántatott, a' melynek hirt-nevét az után

azok is meg-ismérni kéntelenítették, a' kik azt előbb rágalmazták volt. Ő ugyan itten nem szándékozik *Bonaparte* mellett prokátoroskodni: de csak ugyan meg-történhetik, hogy jövődöhen még ő iránta is meg-változhat a' vélekedés. *Washington*, egy a' maga idnje béli leg nagyobb és leg jobb emberek között, mint a' *Status Secretarius* Ur maga jól emlékezhetik reá, ezen Alsó Házban a leg keményebb és motskosabb ki-fejezésekkel illettetett volt; a' mikör, ha a' véle való alkuba-botsátkozás projectáltatott volna, ilyen felelet tétetett volna reá: Mit, hát mi egy Rébellissel botsátkozzunk-e' alkuba? — 's-nem foká az után, minekutánna a' következés az ő igyekezeteit megkoronázta, *Ámerika*' meg-mentőjének neveztetett, és az ő emlekezete közönségesen á-dattatott, &c.

Nem gyengíthetik meg tsakugyan *Pitt* Ministernek erős fundamentomonn épült beszédeit az *Oppozitzió*' embereinek semmi iparkodásaik. Híjába nevezte *Fox* közelébről a' *Mysore* tartományát is *Miserérének*, mert tsak'ugyan meg-fundálódott ennek meg-hodoltatása által elegendő módon (igy szollanak az Anglial Ministeriális levelek) az Anglial Status-adosság', melyet az *Oppozitzió*' emberei 500 millió Font Sterlingekre, (5000 millió Forintokra) számlálnak, interellének kútfeje.

Nevezetesek voltak *Pitt* Ministernek a' *Frantziák*' mostani állapotja és a' *Bonaparte*' characterje iránt, még a' következő szavai is: — „Hát éppen azzal a' *Jákobinismussal*, a' mely minket a' *Robersier*' f ne tirannussága alatt rettegetett, a' mely minket a' rövid látásu öt Directoroknak ditsőség-szomjuhozó idejek alatt boszfzantott és ingerlett, és a' melynek mi, akár mely ábrázatban mutassa is magát, magunkat örökös ellenségének lenni esküdtük, ezzel a' *Jákobinismussal* bé-

kéljünk-e mi még, tsak azért, hogy ennek már most minden ravalzságai és ereje, egy személybe centralódtanak, a' ki ugyan ezen Jakobinis. musnak mind fia mind héroffa, a' kit ennek principumai neveltenek-fel, a' ki ennek gyözedelmeskedett, és ennek ditsőflég-szomjuhozását syllematizálta? A' Frantzia erőnek és principiumnak vezedelmeffége azért volna e' tehát mostan kevesebbé féelmes, hogy centralódtott, hogy czélozáf-sai felé nem olyan szövevényes után megyen, és hogy már most a' Jákobinismus erős Despotismus lábakra kezdett állani? Az Anglus Ministereket azzal vádolják, hogy 200 millió Font Sterlinget pazérlottak-el, hogy a' hadat tzél nélkül folytatják, tsak hogy ditsőflég-szomjuhozástokat meg-olthassák: holott *Anglia*, a' maga boldogságáért, lételéért, vallásáért, és házi tsendeffégiért tsatázik; melyek olyan tárgyak, a' melyekért, az ország még jó szívvvel el-költ egy néhány milliót. A' mi czélunk nem a' Monárchiának visszafiztatása (Itt egészfen rend kívül való tűzbe jött *Pitt*). Melyik gyengítette a' kettő közzül jobban el magát, *Anglia* e' vagy *Frantzia* ország? Békeséget kíván a' nép? Én is azt kívánok: de nem olyant, a' mely hónap ismét félbe szakasztásék."

Frantzia Ország.

A' Consulok' végzése szerént az ez előtti *Párisi Universitas*' helyébe egy olyan Tudományok' intézete állittatik fel *Frantzia* országban a' régi *Prytaneum* nevezett alatt, a' mely a' közönséges tanulásra és nevelésre való minden kézfüleket magába foglalja. Négy szakaszokra oszlik az országban ez a' *Prytaneum*: egyik szakaszfa *Párisban*, a' másik *Fonteneblauban*, a' harmadik *Versáliában*, és a' negyedik *St. Germainben* lészen; Mindenikben száz-száz ifjak neveltetnek az

ország' költségénn, a' kiket az első Consul egyenesen az o'yan gyermekek közzül vállogat-ki, a' kiknek atyaik, vagy a' tsatázó mezőkönn hullottanak-el, vagy polgári közönséges szolgálatjaik alatt hóltanak-meg. A' több ifjak fizetésért vétetnek-bé a' tanulók közzé, és *penzionáriusoknak* nevetetnek. Párisban 1000 Livrát, a' más három helyekenn pedig 800-zat tartoznak fizetni. A' több ide tartozó belső rendtartásokat még nem hirdette-ki a' Belső - Minister.

Az első Consul a' Párisi Nemzeti Institutum' Præseffévé valóztatott.

Az az isméretes nevü *Mercier*, olyan irást adott-ki közelébről, melyben azt az eddig való vélekedést, hogy a' föld forogna a' nap körül, és nem a' nap a' föld körül, meg-avasúlt hibás vélekedésnek állítja lenni.

A' 15-dik Mártziusi *Madridi* levelek szerént olyan kélzületek és mozgások vétetnek észre a' Spanyol kikötő helyekben, mintha a' Spanyol tengeri erő is fontosítani készülne valamely *diversio* által a' Frantziáktól Angliának tétetett békefféges ajánlásoknak erőffégeit.

Orosz Birodalom.

Petersburgból, 13. Mártz : — Az itt ma ki-jött Udvari Ujjságban a' következő sorok olvastatnak, a' melyek a' St. Pétersburgi katonai *parolánn* Császári Felséges parantsolat szerént hirdettek - ki :

„Fébr. 28-dikánn (az ó Kal. szerént) a' Princz *Conde'* serege széljel botsáttatott.“

Hirdetés.

A' *Breslauer Prussus Királyi fő Kormány-széktől*:
Hierschbergi születésü *Schröter Dániel Gottfried*
 a' ki is az 1780-dik esztendőben a' Prussus Király'

országait oda hagyván, minden tudósítások szerint Auszriai szolgálatra állott, a' hol előbb az ifju *Wolfenbüettel*, az után a' *Siskowitsch* az után pedig az első *Garnizon* Regementteknél, Dobos, Sipos és Köz ember szolgálatoakat tett, 1774-ben a' Temesvári Banátusi lakos-katonaák közzé által tetetett, és végre 1786-ban az Auszriai minden katonai szolgálataiból egészízen el-botsáttatott, az általa pedig sem hól-lé-éről sem é-etének módjáról semmi jelentést nem tett, és minden utánna való járások által is nyomába akadni nem lehetett, ezen Hir-adás által közönségesen és oly módon meg-hívatt-tik, hogy 9 hónapok alatt, még pedig meg-határozva leg feljebb is a' folyó elzten-dő December hónapjának 1-ső napján reggeli 8 oráig, ezen Ho Kormány-széknek Deputatussa Kormány-széki Tanátsos Graf *Mattuschka* előtt a' Tanáts-háznál, vagy személyesen, vagy irás által, vagy pedig olyan meg-bizottja által, a' ki az ő élete és hól-léte felől hiteles bizonytságot tehesen, magáról jelentést tegyen, vagy tétéfen, törvénytelen el-távozásáért magát mentse, és várhojon további Utasitást. Abban a' történetben pedig, ha ő, sem személyesen sem ill-ndő Meg-bizottja által, a' ki-lzabott idő alatt vagy idő pontig meg nem jelenend, azt várhatja, hogy az ő meghalozott telivérjéről reá maradott 680 B. Thal-lérokából álló örökségét, és minden egyéb ez után reá jutható javait, az országból lett tulalmas el-távozásáért való büntetésül, el fogja vesztetni, és mind azok a' *Fiscus* tulajdonainak lenni isméttenek, a' mint ez a' törvényes rendelések lzerént, az ő halálának ki-tudódásával is ekképpen fog meg-esni. Költ *Breslauban* Jan. 18-dikánn, 1800.

* * *

A' tegnapi és tegnap-előtti nagy inneplések miatt most csak fél-arkus ujtságot küldhetvén, küldjük e' helyett az Egyiptom Historiájának G. betűvel jegyzett 7-ik arkusát.